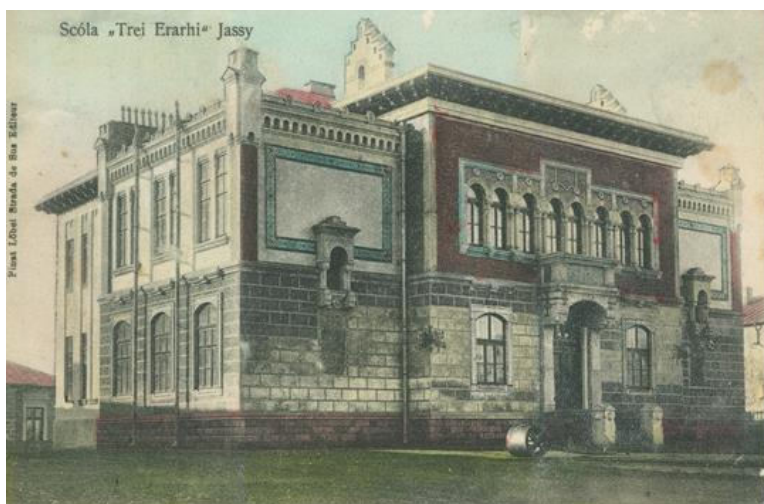

File de istorie

Școala, între ieri...

La începutul secolului al XIX-lea, pe fondul transformărilor economice și sociale, apare necesitatea unor instituții de învățământ în limba română. Gheorghe Asachi a fost cel care a deschis această cale. Mai bine de 40 de ani, a organizat și condus învățământul, fiind făuritorul mișcării de educație națională din prima jumătate a secolului al XIX-lea. El fost cel care în 1828 a pus piatra de temelie pentru înființarea Școlii Primare de la Trei Ierarhi.

Scopul școlii era dublu: să promoveze cunoașterea de carte a copiilor din diferite categorii sociale și să pregătească buni funcționari, care să fie angajați, după absolvire, în aparatul administrativ¹.

Școala primară a funcționat cu două clase: prima se numea „clasul elementar” și cea de-a doua „clasul normal”, după numele căreia s-a numit apoi și școala, multă vreme, școala normală². În 1830 Asachi semnează o nouă înștiințare prin care se precizează că se introduce cursul gimnazial, care dura patru ani, *Gimnaziul Vasilian*, cunoscut și sub numele de Școala Vasiliană, și numit astfel în cinstea domnitorului Vasile Lupu, ctitorul care, cu veacuri înainte, pusese acolo bazele unui învățământ înalt³. Primul director a fost lordache Săulescu. După 1832 își va lărgi profilul și va deveni instituție publică de învățământ. Din acest gimnaziu se va dezvolta, în anul 1835, Academia Mihăileană. În anul 1855, Gimnaziul Vasilian, sub conducerea lui

¹ V.A. Urechia, *Istoria școlilor*, vol. IV, București, 1901, p. 320

² Ștefan Bărsănescu în *Centenarul școlii primare din Moldova*, apărut în *Viața Românească*, anul XX, 1928, arată nașterea confuziei termenului de școală normală, în sensul de primară și școală normală în sensul pe care-l înțelegem noi astăzi.

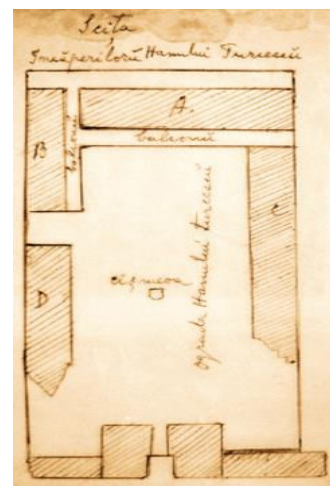
³ N.C. Enescu, *Gheorghe Asachi - organizatorul școlilor naționale din Moldova*, Editura didactică și pedagogică, București, 1962, p. 56-58.

Antonio Velini, a fost transformat în *Școală preparandală* a cărei direcție a fost încredințată, în anul 1884, lui Titu Maiorescu.

Edificiul în care funcționează Școala „Gheorghe Asachi” trebuie privit într-un amplu context arhitectural – din care fac parte edificiile ecleziastice și monumente de for public semnificative pentru istoria orașului –, dar și simbolic, întrucât în acest perimetru încărcat de istorie, de-a lungul secolelor, s-au succedat mai multe instituții de învățământ:

- ✚ *Colegiul de la Trei Ierarhi (Colegiul Vasilian)*, întemeiat de domnitorul Vasile Lupu (1640), cu sprijinul mitropolitului Petru Movilă, cea mai importantă ctitorie școlară din Moldova secolului al XVII-lea. Aici au studiat Constantin Miclescu-Spătaru și Dosoftei.
- ✚ *„Școala Normală Vasiliană”,* înființată de Gheorghe Asachi (1828). ☒

Pe locul actualei clădiri se afla inițial „Hanul Turcesc”, care ținea de mănăstirea Trei Ierarhi, închis cu zid de incintă comparabil cu cel al mănăstirii. În mijlocul ogrăzii se găsea o cișmea considerată publică, de la care luau apă toți vecinii. De jur împrejurul curții interioare erau dispuse dughene boltite și prevăzute cu etaj. În anii 1881-1889, hanul se afla în proprietatea Primăriei. Din cauza stării de colaps în care se aflau construcțiile, fapt ce a dus la prăbușirea lor, la 1890 se plănuia ridicarea în acest loc a unui nou edificiu destinat Școlii de Arte și Meserii.

„Hanul Turcesc” cu încăperile și cișmeaua din curtea interioară

La 1893, se avansa ideea de a se construi Palatul Primăriei, însă terenul nu era suficient pentru o astfel de destinație, întrucât în apropiere se afla biserica Trei Ierarhi și nu era „prudent a se edifica în apropierea ei un așa de mare local public, care ar putea să îi pună în pericol existența”. În noiembrie 1898, terenul destinat construirii noii Școli Primare era degajat de vechile construcții. Diriginte al lucrărilor a fost numit arhitectul Inginio Vignali. Zidăria soclului, pentru care s-a adus piatră de la Târgu Ocna, din Cariera Cerdac, a fost realizată de antreprenorii A. Bercovici și Mechler. Ținându-se cont de vecinătatea cu biserica Trei Ierarhi, aspectul fațadei Școlii a fost stabilit în urma consultării cu arhitectul Lecomte de Noüy, restauratorul edificiului religios, după cum spun rapoartele de la acea vreme: „am fost siliți a ornamenta în piatră cioplită mai multe părți ale fațadelor laterale și a efectua în cărămidă aparentă de primă calitate câmpul corpului central, care era prevăzut cu tencuială albă”.

Este de remarcat faptul că, pe latura de sud, noua construcție se învecina cu una dintre clădirile emblematice ale Iașilor, care era Hotelul „St. Petersburg”, scena revoluției de la 1848.

Școala „Gheorghe Asachi” și Hotelul Petersburg

Clădirea Școlii a devenit funcțională la 1900. În timpul primului Război Mondial în clădire și-a desfășurat activitatea Ministerul Lucrărilor Publice (1916-1918). La 1917, un incendiu declanșat în interiorul edificiului a produs numeroase daune. În perioada 1918-1925, etajul clădirii a fost ocupat de Tribunalul Iași-Secția III, care se va muta în noul Palat de Justiție ridicat de I. D. Berindei (actualul Palat al Culturii). După 1931 au avut loc o serie de lucrări de renovare, în urma cărora Școala și-a putut relua activitatea.

În fața școlii se află statuia de marmură albă a lui Gheorghe Asachi (1788-1869). Lucrarea a fost realizată, la 1890, de sculptorul bucureștean Ion Georgescu (1856-1898), considerat cel mai mai de seamă reprezentant al neoclasicismului în sculptura românească. Pe soclul monumentului se află inscripția: „*Primului învățător, Gheorghe Asachi, școlile românești recunoscătoare*”. Pe laterale sunt amplasate două basoreliefuli: primul îl reprezintă pe Gheorghe Asachi oferind coronițe de flori elevilor premianți de la Gimnaziul "Vasile Lupu" (pe fundal se profilează silueta bisericii Trei Ierarhi), iar cel de-al doilea îl înfățișează pe Gheorghe Asachi ca arhitect, prezentând domnitorului Mihail Sturdza, planurile de construcție ale Academiei Mihăilene (1835).

În cadrul compoziției sculpturale, artistul a ales să-l așeze pe Asachi într-un jilț, arhetipul la care s-a raportat fiind lucrarea „Moise” a lui Michelangelo Buonarotti. Formula urmată conferă bătrânului Asachi un aer mesianic de „patriarh cultural”, preluat de la celebra statuie renașcentistă. Această lucrare a fost sursa care a inspirat și statuia din bronz a mitropolitului Dosoftei, realizată de sculptorul Eftimie Bârleanu, aflată în apropiere, lângă Casa cu arcade, ce adăpostește astăzi Muzeul Literaturii Vechi.

Dintre personalitățile reprezentate de sculptor, Gheorghe Asachi este cel mai bine realizat, după cum remarcă un biograf al său: „Într-o poziție naturală, poetul și învățătorul Moldovei stă jos gânditor, înfățișând prin atitudinea lui personalitatea unui patriarh intelectual. Profund meditativ, cu fruntea încrețită, cu ochiul concentrat înlăuntrul sufletului, el are aerul de a simboliza, în fața trecătorilor, viața lui plină de griji mari și de lucrări patriotice luminând viitorul. Statuia aceasta, așa cum e, poate conviețui în același oraș cu frumoasa

statuie a lui Ștefan cel Mare de Frémiet (...). Ea depășește statuile făcute în străinătate, chiar și de nume mari, prin pătrunderea datelor sufletești ale personajelor”. Criticul de artă George Oprescu găsea totuși că statuia este „rău așezată și copleșită de dimensiunile clădirilor vecine” fiind „departe de a produce efectul pe care îl dorea autorul și pe care l-ar fi avut dacă soclul n-ar fi prea mic și disproporționat”. În schimb, istoricul ieșean Sorin Iftimi afirmă că „nu este exclus, totuși, ca tocmai acesta să fie efectul urmărit de autor: nu de monumentalitate, ci de păstrare a statuii la o înălțime familiară, care să nu-i izoleze de privitori, mai ales dacă socotim că, cel mai adesea, publicul urma să fie constituit din elevi. A existat probabil intenția de a-l păstra pe Asachi ca un bunic blând printre mulțimea de nepoței”.

La baza soclului sunt așezate, într-o casetă metalică, osemintele acestui remarcabil om și ale soției sale, Elena (născută la Viena cu numele de Eleonore Teyber). Rămășițele pământești ale celor doi au fost aduse, cu prilejul dezvelirii statuii, de la cimitrul bisericii „Patruzeci de Mucenici” din Copou, unde a fost înhumate inițial. Osemintele fuseseră purtate pe umeri de câțiva dintre foștii elevi ai lui Gheorghe Asachi, printre care publicistul și omul politic Nicolae Ionescu, pictorul Gheorghe Panaiteanu-Bardasare și istoricul Theodor Codrescu. Inițial, monumentul fusese amplasat în curtea bisericii Trei Ierarhi, pe partea de nord, acolo unde Gheorghe Asachi întemeiasse „Școalele” sale. Peste câțiva ani (1897), după deschiderea noului Teatru Național, statuia a fost mutată în fața acestei instituții, deoarece Asachi este recunoscut drept precursor și în acest domeniu, întrucât la 27 decembrie 1816 a avut loc la Iași reprezentația piesei „Myrtil și Chloe”, tradusă și adaptată de Gheorghe Asachi. Abia în 1905 statuia a fost reamplasată aproape de locul inițial, în curtea Școlii nr. 1, care poartă numele acestui cărturar.

Gheorghe Asachi a fost un adevărat „campion al inteligenței” din Moldova primei jumătăți a secolului al XIX-lea, întrucât de numele său se leagă începuturile a numeroase instituții: el este fondatorul învățământului, inclusiv al celui superior, în limba națională, al Teatrului, al Presei și al Arhivelor Statului. Așadar, lucrarea realizată de Ion Georgescu poate fi considerată statuia unui ctitor și „părinte al nației” (pater patriae), iar alegerea locației actuale subliniază calitatea lui Asachi de întemeietor în domeniul „Școalelor”.

Din anul 2004, școala a fost integrată Colegiului Național Iași, iar din 2009 devine structură a Liceului Teoretic „Vasile Alecsandri” Iași.

Între coperțile cataloagelor, ale registrelor matricole, ale diverselor dosare păstrate în arhivă este cuprinsă activitatea absolut eroică a oamenilor școlii. Dacă direct n-au ridicat

monumente materiale, au făcut infinit mai mult, modelând suflete, învățând generații după generații să cuteze a urca treaptă cu treaptă în ierarhia valorilor umane.

Afirmarea prin rezultatele seriilor de absolvenți, prin implicarea în viața comunității au demonstrat vigoarea și forța cu care școala s-a înscris în rândul unităților de elită din capitala culturală a României.

...și azi

Prin Hotărârea Consiliului Local Iași nr. 37/2016, care aprobă rețeaua școlară a unităților de învățământ preuniversitar de stat din municipiul Iași pentru anul școlar 2016 – 2017 și Decizia nr. 260/04.07.2016 a Inspectoratului Școlar Județean Iași, Școala Primară „Gh. Asachi” Iași a devenit unitate de învățământ cu personalitate juridică, desprinzându-se, astfel, de Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri” Iași.

Școala noastră se numără astăzi printre cele mai prestigioase instituții de învățământ ale orașului și este situată în centrul civic, pe Bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 64, în vecinătate cu Mănăstirea Trei Ierarhi, Casa Dosoftei, Biserica Sfântul Nicolae Domnesc, Palatul Culturii, Prefectura și Consiliul Județean, importante instituții pentru viața comunității.

În prezent, cursurile se desfășoară în zece săli de clasă, în program de dimineață și după-amiază, pentru cei peste 345 de elevi. Activitatea se desfășoară în condiții optime, fiecare sală de clasă fiind dotată, în anul școlar precedent, cu calculator și videoproiector, facilitând astfel utilizarea manualelor digitale și a softurilor educaționale și, implicit, îmbunătățirea performanțelor școlare, dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și cadrelor didactice și creșterea calității procesului instructiv - educativ. Unitatea de învățământ nu beneficiază de un spațiu adecvat lecțiilor de educație fizică și sport.

Relațiile interpersonale (cadru didactic-elev, conducere-subalterni, profesori-părinți, profesori-profesori etc.) existente favorizează crearea unui climat educațional deschis, stimulat. Acesta este susținut de activitatea deosebită a cadrelor didactice, preocupate de formarea continuă și de asigurarea unui nivel ridicat al procesului instructiv-educativ.

Implicarea școlii în acțiuni de voluntariat, contactele cu diverse instituții pentru realizarea unor activități extracurriculare contribuie la pregătirea elevilor pentru lumea de azi și de mâine, pentru o cultură educațională flexibilă, ce permite integrarea europeană.

Promovarea unei viziuni moderne și flexibile asupra educației, procesul educativ centrat pe elev, modelarea demersului didactic în funcție de abilitățile și capacitățile acestuia,

asigurarea de șanse egale pentru toți elevii școlii, dobândirea deprinderii de a comunica, precum și o bună autocunoaștere și intercunoaștere constituie coordonatele întregii activități a școlii. De asemenea, stimularea creativității prin promovarea inițiativelor care urmăresc armonizarea valorilor tradiționale românești cu cele moderne, europene reprezintă tendințele europene ale demersului nostru educativ.

Imaginea școlii se promovează prin intermediul site-ului www.scoalaasachi.ro (începând cu luna octombrie 2016), prin popularizarea activităților în presa locală, prin menținerea unei legături permanente cu biroul pentru imagine al ISJ, prin intermediul publicațiilor, prin participări la sesiuni, conferințe, parteneriate realizate de cadrele didactice ale școlii ș.a.

Început de an școlar

Bucuria de a explora Universul cunoașterii

Satisfacția muncii împlinite

Parteneri în educație

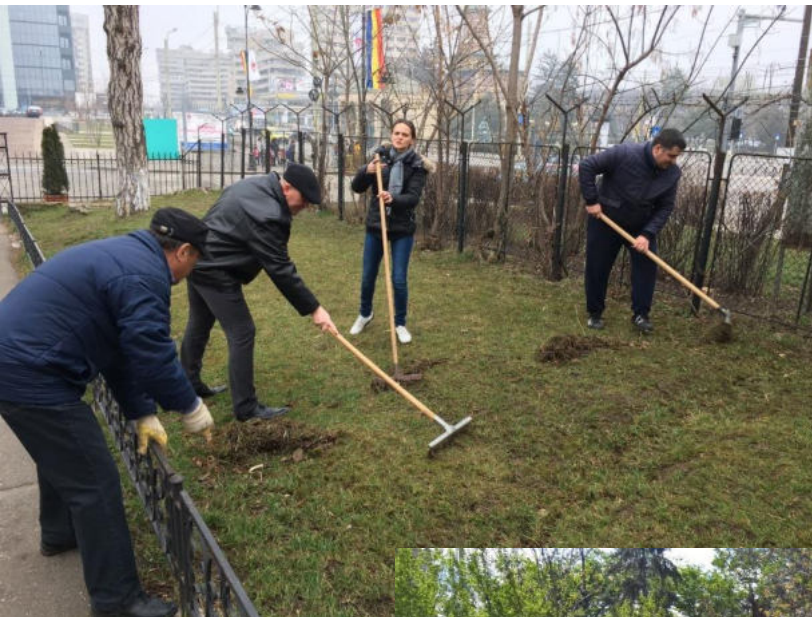
Cultivăm creativitatea și valorile morale

Părinții, parteneri activi în educație

Pe plaiurile românești, în tabere și excursii

